

DÁTUM SZERDA

1989

V

24

SZERDA

I/17.

» S MOST A DOLOGRA «

ÁRA: 4,80 Ft

Peking: normalizálódás bizonytalanságokkal

A kínai televízió és a rádió keddi reggeli jelentése szerint hajnalban Peking dél-nyugati külvárosában kisebb méretű összetűzés volt a hadsereg egyik egysége és az úttorlaszt őröző diákok között. A „félreértés” miatt kitört verekezésben több diák megsérült, közülük néhányakat kórházban ápolnak. A katonák nem használtak fegyvert. Szemtanúk a sebesült diákok számát hetvenre teszik. A rövid összetűzés után a katonák elvonultak, nem tettek kísérletet arra, hogy a városközpontba hatoljanak.

Az éjszaka az említett incidens-től eltekintve viszonylagos nyugalomba telt el. A Tienanmen téren mintegy 25000 diák és pekingi lakos tartott ülésstrájkot és ügyeletet az esetleges katonai behatolás megállapítása céljából. A főváros útvonalain „kamikaze” diákcsoportok járórtörek teherautókkal és motorkerékpárokkal.

Pekingben a statárium negyedik napján első ízben mutat többé-kevésbé megszokott képet az utca. Nagyrészt helyreállt a tömegközlekedés, az utcákon ismét közlekednek a buszok és a trolibuszok. Az üzletek és a piacok normális forgalmat bonyolítanak le. A posta

azonban továbbra sem kézbesíti időben a napilapokat.

Arról nincs semmiféle hivatalos hír, hogy mi történik a Kínai Kommunista Párt és a kormány székházában. A legfelső vezetők közül a rendkívüli állapot bevezetése óta senki sem szólalt meg. Kínai források azonban azt állítják, hogy éles harc folyik a vezetésen belül, s ennek kimenetelétől függ, mi történik Kínában az elkövetkező napokban. Több forrás véleménye szerint megkezdődtek az előkészületek a KKP Központi Bizottsága, illetve az Országos Népi Gyűlés Állandó Bizottsága rendkívüli ülésének összehívására. Állítólag több parlamenti képviselő kezdeményezte a Li Peng kormányfó által meghirdetett statáriális rendelet visszavonását.

A pekingi diákok válaszul a keddi hajnali incidensre délutánra tömeggyűlés megtartását irányozták elő a Tienanmen téren. A gyűlés fő jelszava és követelése ugyanaz, mint hétfőn volt: Li Peng miniszterelnök azonnal mondjon le és távozásával egyidejűleg vonják vissza a rendkívüli állapot bevezetéséről szóló rendeletet.

Németh Miklós nem válaszolt

„Mégsem megtört gerincű emberek...”

Részletesen tudósítottunk a mezőfalvi pedagógusok bérharcáról, kétórás sztrájkjáról. Nem sokkal később levelet hozott a posta a Dátum szerkesztőségébe, amelyben a kaposvári Táncsics Mihály Gimnázium nevelőtestületének tagjai tájékoztattak arról, hogy hasonló módon kívánnak fellépni érdekeik, az egész pedagógustársadalom, az oktatás fejlesztése érdekében. Képviselőjük Mihályfalvi László, a gimnázium igazgatóhelyettese.

— Állásfoglalást juttattak el a város, illetve a megye közoktatását irányítókhöz, amelyben visszautasítják a kormány által 1989. szeptemberre tervezett 20%-os pedagógus bérrendezést. Ennél lényegesen többet kérnek és kilátásba helyezték, hogyha nem kapnak érdemi választ, további lépéseket tesznek. Mire gondoltak konkrétan?

— Mint ahogy meg is fogalmaztuk, sztrájkra. Csatlakozva a dombóvári, majd mezőfalvi akciókhoz, a magunk területén mi is megteszünk mindent helyzetünk javításáért. Nem szólítunk senkit sztrájkra, de állásfoglalásunkat megküldjük a város valamennyi óvodájának, általános és középiskolájának, valamint a megye minden gimnáziumának.

— Mi történt azóta?

— A megyei tanács végrehajtó bizottsága megtárgyalta az állásfoglalásunkat, egyetértve velünk azonban semmi konkrét ígéretet nem tettek. Elismerik, hogy a pedagógusok bére nincs arányban a velük szemben támasztott követelményekkel, ezért a tervezett központi bérrendezéshez csatlakozva megpróbálnak valami — minimális — hozzájárulásra helyi lehetőséget felkutatni. Kimondták, hogy a népgazdaság teherbíró képességével arányban álló, a pedagógusok bérszínvonalát érzékelhetően javító rendezés támogatása mellett a végrehajtó bizottság nem helyesli a sztrájkot.

— Ez eddig nem túl biztató...

— Mi is úgy éreztük, ezért múlt pénteki tantestületi ülésünkön úgy döntöttünk,

hogy május 31-én megtartjuk a tervezett sztrájkot.

— Mit csinálnak azon a napon?

— A tanulók nem jönnek majd iskolába. Mi bejövünk, de nem csinálunk semmit. Még dolgozatot se javítunk. Így ez a nap más lesz, még a vasárnapokból is eltérő, mert akkor senki sem tiltja, hogy iskolai dolgokkal foglalkozzunk. Most magunk tiltjuk meg erre az egy napra magunknak.

— Hatszázhatvan diák tanul a gimnáziumban. k is tudnak a készülő sztrájkról?

— Igen. Osztályfőnöki órákon ismertettük velük és általában szüleikkel a céljainkat, és azt, hogy ez nemcsak bérkövetelő sztrájk, hanem általa a közoktatás színvonalát szeretnénk emelni, elérni, hogy az Országgyűlés őszi ülészakán tüzze napirendre az oktatáspolitikai helyzetét.

— Miért lenne az jó?

— Mert az egy-egy ülészakon tárgyalt témát mindig alapos, elemző felmérés előzi meg. Jó lenne már végre tisztán látni az oktatás helyzetét, az itt tapasztalható évtizedes lemaradásokat, mert a jövő társadalmá olyan lesz, mint a ma iskolája. Ha pedig az iskolákban, az oktatásban nem következik be rövid időn belül radikális reform, akkor a társadalom jövőjét tekintve sincs okunk optimizmusra.

— A tervezett sztrájkunk már elterjedt a híre. Hogyan reagáltak erre az emberek itt Kaposváron?

— Sokan megértik, támogatják céljainkat, de otromba, igazságtalan vádak is értek bennünket. Sőt, még a Somogyi Néplap is lekötött egy — névtelen — olvasói levelet, amelynek szerzője azzal vádolt, hogy a gyerekek ellenére saját kicsinyes érdekeinkért küzdünk, ahelyett, hogy tanítanánk, és sorolhatnám tovább a vádakot, de felesleges megismételni azt, aminek — sajnos — a helyi lap megjelenési lehetőségét biztosított. Meggyőződésünk, hogy sztrájkolni is csak ott lehet, ahol tisztességes munka folyik. Így tér el a sztrájk az eredményes, oktató-nevelő munka hétköznapjaitól.

— Az itt folyó munkát jellemezheti az is, amit nemrég hallottam. Az országos tanulmányi versenyeken az idén a Táncsics Gimnázium négy tanulója jutott be az első tíz közé. Évek óta az átlagnál több gyereket vesznek fel a felsőoktatási intézmé-

nyekbe ebből az iskolából. Az itt folyó oktató-nevelő munka magas színvonalát kérdőjelezni botorság volna. Azt viszont megkérdezem, a gyerekeknek mi hasznuk a sztrájkból?

— Ha a tanár teljes fizikai és szellemi erejét az oktatásra, a gyerekek nevelésére tudja fordítani, abból elsősorban a gyerekeknek van haszna, de kevesebb teher jut a családra a nevelésben, a jól képzett, nagy tudású, a társadalom fejlődését szolgáló tanítványból, végzős diákból pedig a társadalomnak van haszna. Hisz szorgalmas, jól felkészült diák kerül be a felsőoktatási intézmények padjaiba, vagy közvetlenül a termelő, értékteremtő munkába. Ez persze nem az én találmányom, már Eötvös József ezt mondta.

— Szónoki a kérdés: most nem így van?

— Hát persze, hogy nem. Amíg a pedagógus munka után másodállásért lohol, amíg napi filléres anyagi gondjai vannak, addig nem tud teljes erőbedobással tanítani, nevelni. Ne hallgassuk azt sem el, hogy nem mindig a legjobb képességűek jönnek el tanítani, mert más értelmiségi pályákon lényegesen magasabb az anyagi, erkölcsi elismertség. Ez pedig megint csak az oktatás színvonalára, a tanítás hatékonyságára elteljén dolgozik, amit a gyerek és rajta keresztül a jövő társadalmá fog megélni.

— Mit várnak a sztrájkotól?

— Csodát semmi esetre sem! Nem vagyunk naívak, tudjuk, hogy kérésünk a kétszer ötven százalékos béremelés — az idén és jövő évre ütemezve — szinte megvalósíthatatlan, ám mégis, ez a sztrájk végső, kétségbeesett lépés, hogy felhívjuk a figyelmet az oktatásügyre és a pedagógusok helyzetének tarthatatlanságára. Meg kell tennünk és meggyőződésünk, hogy ennek olyan nevelő hatása van a tanulókra is, mint-ha aznap tanítanánk.

— Ezt nem értem...

— Pedig egyszerű. A pedagógus személyiségével, életével is nevel, hisz jó esetben példaképe kell, hogy legyen diákjainak. Most a mi tanulóink is láthatják, hogy nevelők a sok kudarc és félreállítás után mégsem megtört gerincű emberek, hanem kiállnak a véleményük, akaratuk és elsősorban igazságuk mellett. Nevelési szem-

Gazdasági növekedés nélkül nincs kibontakozás

Írta: Ravasz Károly

A Független Kisgazdapárt már 1988 november végére kidolgozta és közzétette programjának, benne gazdaságpolitikájának irányelveit. Ezekre épült fel egy átfogó koncepció, melynek elemei szoros összefüggésben és kölcsönhatásban vannak egymással. A pártújraépítés kezdeti időszakában azonban nem jöhetett létre egypártstruktúra, mely a programot elfogadhatja és hitelesítheti. Így a koncepció két- és többoldalú megbeszélésekben vált szűkebb körben ismertté. Részben ezek hatására, részben (és valószínűleg ez a fontosabb), mert egyes pontok ettől függetlenül mások számára is evidenssé váltak, az utóbbi időben napvilágra került, különböző hivatalos-, párt-, érdekképviseleti és magánprogramok és nyilatkozatok a kisgazdapárti koncepció számos elemét tartalmazzák. Minthogy azonban ezek az elemek, egymástól elszakítva, meggyőződésünk szerint teljesen vagy majdnem teljesen hatástalanok, halaszthatatlanná vált a koncepció ismertetése, még mielőtt azt egy erre illetékes pártgrémium jóváhagyhatná.

A magyar gazdaság alapproblémája, az európai összehasonlításban rendkívül alacsony (egy foglalkoztatottra eső) teljesítmény. Következésképp minden kibontakozás — és ezt előmozdítani hivatott gazdaságpolitika — alfája és omegája a gazdaságos teljesítmény növelése. Az alacsony teljesítménynek számos, egymással is összefüggő oka van, melyek között az elavult ágazati és termékszerkezet, a rossz vállalati méretmegoszlás, a valóságos piac hiánya és a túlszabályozottság az alapvetőek. Ebben a megállapításban látszólag nem sok új van, de a kérdés az, hogyan lehet ebből kimozdulni, figyelembe véve a tőkehiányt, az eladósodottságot, a fizetési mérleg és a költségvetés hiányát is?

Abból szükséges kiindulni, hogy valóságos piac és verseny nem lehetséges anélkül, hogy a piacnak több százezer szereplője legyen a mezőgazdaságban, az iparban és a szolgáltatásokban

folytatás a 8. oldalon

A svéd partoknál

fotó: kapfinger

folytatás a 2. oldalon

Ligacsov nyilatkozata

A személyét ért vádak némely politikai tanulságával, összefüggésével foglalkozik Jegor Ligacsov-nak, az SZKP KB Politikai Bizottsága tagjának, a KB titkárának az a nyilatkozata, amelyet a KB hétfői ülésén ismertettek és szövegét kedden hozta nyilvánosságra a Pravda.

Ligacsov emlékeztetett arra, hogy május 12-én egy tévéinterjúban a szovjet legfőbb ügyésznek egyik nyomozója, Nyikolaj Ivanov elmondta, az általa vizsgált vesztegetési ügyekben „újabb politikai bizottsági tagok neve bukkant” fel, s őt nevezte meg.

A szovjet politikus ezt a kijelentést rosszdindulatú provokációnak minősíti, amelynek az a célja, hogy egy ilyen büntett kapcsán beárnyékolja egy KB-tag becsületét.

Ennek a lépésnek a célja politikai karrier megfontolásokból lejárni a jelenlegi pártvezetést. A rágalom — teszi hozzá Ligacsov — igyekszik elterelni a figyelmet azokról a súlyos vádakról is, amelyek Ivanov címére érkeztek vizsgálati módszerei miatt. „Az ilyen rágalmak nemcsak az én becsületemet sértik, beárnyékolják a Politikai Bizottság becsületét is.”

Elismerve, hogy a sajtó általában sokat tesz az átalakítás politikájáért, a magas rangú pártvezető megjegyzi, hogy bizonyos orgánuk rendeltetésére állnak ügyességi emberek számára ahhoz, hogy másokat még a bírósági eljárás előtt büntetésnek kiáltanak ki, vagy a közvéleményt olyanok ellen fordítsák, akik ellen még csak vizsgálat sem folyik.

Emlékezzünk kegyelettel az áldozatokra!

Gyilkosok is a listára kerültek

(Megjegyzések az '56-os kivégzések névsorához)

Amikor a roszakatag öregaszony fáradtan, izzadtan hazatért, elkezdte sebtében összehopozni a házat, az udvart. Hallja ám, hogy amott, a szomszédban az ő tyúkjuk kodál.

— A mindenségeteket! Hát mindig félre tojtok? — s a szakadt kerítésdrót embernyi résén át is lépett Boda Józsefék udvarára. A fészert mellett a szokásos mozdulattal lökte szét a csutakévet, hogy meglegje tyúkozkája tojását. Először nem jött ki hang a torkán, majd „nagy káromkodást csapott, közben folyt a könnye :

— Az anyátok mindenségét! Megöltétek apátokat? Utolsó szarháziak vagytok! — és döbbenet nézte a szomszédot, Csira Józsefet, akire úgy mondják, csak a ruhájáról ismert rá. Mert a fejét a fölismerhetetlenségig szétverték. Baltával. Úgy mondják Nagyodoron, hogy a gyilkosságot hajnalban követték el, majd a csutába („kóróba”) rejtették az életelen testet. Azt tervezték a gyilkosok, hogy majd ha ismét beszórték, földarabolják a tetemet és elviszik az erdőbe, vagy vízbe dobják.

— Otthon se voltak a fiatalok. Valahol Bánócán dógóztak a fődön — mondja az öregaszony ma már hetvenen felüli lánya, még mindig megrendülten.

— Tudja, kik voltak szegény Józsi bácsi gyilkosai? A lánya, a Csira Böske, meg az élettársa, a Boda Sanyi. Percek alatt összeszaladt a falu. Aztán jöttek a rendőrök, meg a nyomozók... — és botjára támasz-

kodva lassan lépdel ki előttem az udvarra, hogy megmutassa a kert, s ne is emlékezzék az 1956-ban Nagyodoron történt aljas gyilkosságra.

Móhai József és felesége azt mondják, menjünk beljebb. Ne a kiskapuban beszéljünk. De amikor elmondom, kikről érdeklődöm, megfélejtnek mindenről. Most már a kiskaput sem számít.

— Nagyon rossz nő volt az a Csira Böske.

— Hát minek szedték most össze? Nem tartozott az az áldozatok közé. Meg sehova sem. Legfeljebb egy helyre. De oda aztán nagyon.

— Az élettársa? A Boda Sándor? Ne is beszéljünk róla. Aljas ember volt. Rossz volt az, mind a kettő.

— Egyszerűen nem értem, hogy Boda Sándor és Fűhrer István Csira Erzsébet hogyan kerülhetett az '56-os áldozatok névsorába? Milyen tévedés folytán kerülhettek a 277 kivégzett közé? — kérdezi Horváth István, a nagydorogi Új Barázda tévész elnöke. — Nem állt egyikük sem a barikád egyik oldalán sem.

Domonkos István, a tévész párttitkára és Balogh József műhelyvezető is 1956-ban Nagyodoron, a dohánybevéltóban dolgozott. Mondják, hogy a nagyközség lakói egy-

ként háborodtak föl és döbbenetek meg, amikor a két gyilkos nevét olvasták a május 11 és 12-i újságokban, az '56-os kivégzettek, illetve áldozatok listáján.

A „nagyon rossz természetű” Csira Erzsébet és élettársa nyereségvágyból lettek gyilkosok.

— Amikor meghalt Csira Józsi bácsi felesége, akkor ment szét a család. Nem volt többé, aki összetartsa őket. Dógos ember volt a Józsi bácsi, de a bort nagyon szerette. Ezért is cserélte el a nagy házat egy kisebbre. Nyilván úgy gondolta, a különbözetet szépen leeregeti a torkán...

— Tehát volt otthon pénze. Meg a ház is érték volt.

— A dohányból is volt pénze rendszeresen Csira Józsefnek. Három hold földet bérelt, azon természetesen dohányt. A második világháború után 15 mázsa dohányja volt. Egy alkalommal 25 kiló dohányért egy pár ökröt hajtott haza Bogyzslórlól.

— Őt szerették itt az emberek. De azt a két semmirekellőt, azt megvetette mindenki... Bár Böskeket a suhancok egy-egy alkalommal nem... Hogy is mondjam? Rajta tanult a fél környék.

— Futóútként terjedt a faluban a gyilkosság híre.

Lengyel János, a kajdacs tanács elnöke 1956-ban mindössze tizenkét esztendő volt. De a gyilkosságra és az előzményekre emlékszik. Meg a fa-

lu lakói sokmindent föllevenítettek benne az utóbbi napokban.

— Annak idején Boda Sándor egy idevalósi lányt vett feleségül. Egy fiúk született, majd elváltak. Aztért, mert Boda igen nagyon ivott. Dülöngélve járt, olykor meg elfeküdt az árok partján. A fia? Valamilyik öcsémmel járt együtt általános iskolába... Boda Sándor még 1956 előtt beköltözött Nagyodorogra, és élettársi kapcsolatra lépett Csira Erzsébettel. Azt mondják, együtt ittak, s nagyon egy húrban pendültek.... Azt is mondják, hogy Boda Sándort nyilvánosan akasztották föl Szekszárdon. Innen többen is beutaztak...

(Nagyodoron azt is mondják, hogy akasztáskor a hóhér megkérdezte, „hogya vagy, Boda Sanyi”, az meg erre foghegyről válaszolta, „kösz, jól”.) Boda Sándor volt felesége és kislánya 1956 után elköltöztek a faluból. Menekültek a szegényen elől...

— Akkoriban Kiskajdacson volt földünk — folytatta a tanácselnök. — A gyilkosságot követő napok egyikén valamilyen dolog miatt oda kellett mennem. Egyedül. Nagyon félttem... Arra is emlékszem, de az is lehet, hogy csak a képzeletem szülte az emlékeket, lejátszátták Boda Sándorral a gyilkosságot. Mintha az emléne, hogy a rendőrök vezetik az alacsony, zömök embert a református templom előtt... Nem tudom...

Azt viszont igen, hogy Csira Erzsébetet nem végezték ki ak-

kor, amikor Bodát. Mert terhes volt. A börtönben szülte meg a kislányát, majd — úgy emlékszem — Kaposváron lőtték főbe.

Amikor az emberek olvasták az újságokban közzétett listát, nagyon megdöbbentek. Megkérdőjelezték a lista igazát. Egyszerűen hiteltelenné váltak a sorok... Még azt elmondom — veszi elő jegyzetét az elnök, — hogy Boda Sándort 1957. június 1-én végezték ki. A halotti anyakönyvi kivonatát Szekszárdon keltezték. A száma: 325/1957.

A lapokban közzétett névsor 277 személy adatait tartalmazza — sajnos, a kivégzés dátumának megjelölése nélkül. A Magyar Nemzet így fogalmaz: előfordulhat, hogy még mindig nem teljes a lista, de tévedéseiket korrigálni fogják. Vagyis a névsor csak viszonylag pontos. Az adatok pontatlansága miatt kerülhetett a két nagydorogi gyilkos a listára, mely az 1956. december 20-a és az 1961. december 13-a között a bíróságok által halálra ítélt és kivégzett személyek névsorát tartalmazza.

Lehet, hogy az 1956-os események kapcsán kivégzettek, az áldozatok, többen vagy kevesebben voltak, mint 277. De azokra, akik valóban áldozatok voltak, azokra emlékezzünk kegyelettel!

Es válasszuk el a búzától a konkolyt...

V. Horváth Mária

Németh Miklós nem válaszolt

„Mégsem megtört gerincű emberek...”

folytatás az 1. oldalról

pontból több ez, mint amit húsz osztályfőnöki órán csak beszéddel elérhettünk volna.

— Tiszteletre méltó céljaikkal a közoktatás és a pedagógustársadalom helyzetének jobbításáért küzdenek, ezért merült fel bennem; nem túlságosan elszigetelt, csak somogyi így a harcuk?

— Állásfoglalásunkat megküldtük Németh Miklós miniszterelnöknek és a művelődési miniszteriumnak is. Eddig még választ egyik helyről sem kaptunk. Ha továbbra sem foglalkoznak érdemben az általunk felvállalt ügygel, szeptember 4-re újabb sztrájkot tervezünk, és reméljük, addigra nem leszünk egyedül akciónkkal, mint ahogy már most is rengeteg biztatást kaptunk és nap mint nap kapunk.

— A szakmából?

— Onnét is, de kívülállóktól is. Engedje meg, hogy egy kollégánál, egy kaposvári óvónő leveléből idézzek: „A

sztrájkjal kapcsolatban — nehéz dolog egy óvónőnek, aki érzelmileg olyan erősen kötődik a gyerekekhez — azt mondani: sztrájkolok, de ha más mód nincs rá, hogy jobbka legyenek az anyagi körülményeink, akkor megteesszük. Hiszszük, hogy kedvesebb, felhötlenebb lesz a mosolyunk, lágyabb az ölelésünk, ha munka után nem kell holdszámra földet kapálni, állattenyésztéssel foglalkozunk — hogy saját gyermekeink gond nélkül tanulhassanak és családjukban is béke legyen. Ehhez viszont nemcsak erkölcsi, hanem anyagi elismerés is szükséges.” Azt hiszem, ennyit elég is idéznünk jellemzésül.

— Sok szó esett beszélgetésünk alatt a pénzről, mintha akörül forogna minden, az lenne a leglényegesebb...

— Az oktatás színvonalának emeléséről, a pedagógus megbecsüléséről beszélünk, ami pénz nélkül nem megy. Nekünk pedagógusoknak az értelmiségi életformáról is példát kellene nyújtanunk. Könyvet, hanglemezeket vásárolni, színházba, moziba járn, esetleg utazni, hogy szélesebb látókörűek legyünk, hogy ezt a nagyobb tudást, ismereteket átadhatunk tanítványainknak. Hogy ehelyett mi van, milyenek a lehetőségeink, az az eddigiekből, azt hiszem, kiderült.

A kép nem túl biztató és mégis optimista vagyok. Hiszem, hogy a jó ügyért harcolók — így a kaposvári Táncsics Gimnázium nevelőtestületének tagjai — ha kis lépésekben is, de előre jutnak, mert igazságuknak — a társadalom egészében érdekében — győznie kell.

Tamási János

Az ajatollah betegségei

Kedden megoperálták Khomeini ajatollahot — jelentette a teheráni rádió. Az orvosi beavatkozásra azért volt szükség, mert emésztőszervi belső vérzés lépett fel a 88 esztendőes vallási vezetőnél. A rádió Khomeini irodájára hivatkozva azt jelentette, hogy az operáció sikerült, az ajatollah kielégítő állapotban van. Irodája bejelentette, hogy folyamatosan tájékoztatást adnak ki Khomeini egészségi állapotáról.

Teheránban különösen az utóbbi hónapokban terjedtek el híresztelések arról, hogy Khomeini ajatollah rendkívül rossz egészségi állapotban van.

Magukat jól tájékozottnak valló források még azt is tudni vélték, hogy az ajatollah 1986-ban szívvrohamot kapott, sőt, az idén már egy szívműtéten is átesett.

Demény Pál kálváriája

A Legfelsőbb Bíróság héttagú Elnökségi Tanácsa, dr. Czili Gyula, a Legfelsőbb Bíróság elnökhelyettese vezetésével kedden tárgyalta a Demény Pált elítélt javára — az 1946-ban lezajlott büntetőperben hozott ítélet miatt — benyújtott legfőbb ügyészi óvást.

A ma 88 esztendőes Demény Pál a két világháború közötti magyar munkásmozgalom jelentős személyisége volt. Baloldali magartásáért többször bebörtönözték. 1945. február 13-án Péter Gábor elfogta, maga kísérte a fogdába, majd internálták. 1946-ban besúgással elkövetett pépellenes bűntett miatt 4 év 6 hónapi kényszermunkára, politikai jogai gyakorlásának 10 évi időtartamra való felfüggesztésére, valamint fellelhető vagyonának elkobzására ítélték; a háborús bűntettek miatt emelt vád alól felmentették. A büntetés leültését követően ismét internálták, majd 1953-ban a demokratikus államrend megdöntésére irányuló szervezkedés miatt 10 évi szabadságvesztésre ítélték. A börtönből az ügyészi vizsgálat alapján 1956. október 15-én szabadult. A javára benyújtott legfőbb ügyészi törvényességi óvást követően a Legfelsőbb Bíróság Elnökségi Tanácsa 1957-ben megállapította, hogy a négy évvel korábbi ítélet törvénytörő volt, ezért az elene emelt vádak alól felmentette.

A kedden tárgyalott legfőbb ügyészi óvás szerint törvénytörő az 1946. július 17-én hozott ítélet is, amelynek tényállása — egyebek között — tartalmazza: Demény Pál 1937-ben észrevette, hogy a rendőrség figyelteti. Felkereste Hain Pétert, a politikai rendőrség egyik vezetőjét és kérte, ne

figyeltessék, mert már nem foglalkozik politikával. Felhívására Demény Pál felajánlotta, hogy a munkásmozgalomról, különösen a kommunista szervezkedésekről a rendőrségnek jelentést tesz. 1938 szeptemberében a vádlott által vezetett frakció „A cseh nép nem ellenségünk” címmel röpiratot adott ki az SZDP aláírásával. Ennek három példányát Demény Pál maga vitte el Hain Péterhez, mondván: ha megtudja, jelenteni fogja, kik készítettek és terjesztették e röplapot. Időközben azonban a nyomozás kiderítette, hogy Demény Pál is részt vett a röplapok előállításában, ezért letartóztatták. 1942 tavaszán Demény Pál átadta a rendőrségnek az illegálisan terjesztett Szabad Nép egy példányát. Ezzel felhívta figyelmüket arra, hogy a kommunista párt olyan erős, hogy nagy terjedelmű, 16-18 oldalas újságot ad ki.

Az 1946-os ítélet tényállása ezt követően rögzíti, hogy a vádlott továbbra is összekötöttesben állott a rendőrséggel. A politikai ügyekben nyomozó detektívek mint rendőrségi besúgót ismerték őt. 1944 nyarán szabad mozgást biztosító igazolványt is kapott, annak ellenére, hogy az akkori zsidótörvények korlátozó rendelkezései alá esett volna.

Az ítélet ellen Demény Pál újrafelvételi kérelmet nyújtott be, amelyet a Budapesti Népbíróság „minden vizsgálat és tárgyalás nélkül” elutasított. 1948 áprilisában az elítélt és védője újabb kérelmet nyújtott be, terjedelmes bizonyítási indítvánnyal együtt, amelyet ugyan-csak elutasítottak.

A legfőbb ügyész nemrég benyújtott törvényességi óvásában

— egyebek között — rámutatott: Demény Pál a nyomozás során, majd a tárgyalással azzal védekezett, hogy illegálisan baloldali tevékenységének védelme érdekében tartotta a kapcsolatot a rendőrséggel. Erről a mozgalom vezetőit folyamatosan tájékoztatta. A rendőrség tudomására hozott adatok többségében ismertek voltak és csak általános értékelést tartalmaztak. Az eljárás anyagában nem található olyan dokumentum, amely bizonyítaná, hogy Demény Pál besúgó lett volna. A kihallgatott tanúk szerint kizárólag az általános helyzetről adott tájékoztatást, konkrét tényekre nem tért ki, a felajánlott pénzt nem fogadta el.

Demény Pál nem tájékoztatott olyan konkrét tényekről vagy adatokról, amelyek közléssel tettése vagy részese lett volna emberek törvénytelen kivégzésének vagy megkínzásának — rögzíti a törvényességi óvás.

A védő — mindenben helyt adva a legfőbb ügyész törvényességi óvásának — indítványozta, hogy Demény Pált büncselekmény hiányában mentesék fel.

Demény Pál mindössze annyit fűzött hozzá: reméli, hogy arra a néhány kérdésre, amely az 1957-es felmentését követően sem tisztázódott, a mostani határozat egyértelmű választ ad.

Ezt követően dr. Czili Gyula kihirdette a határozatot, amely hatályon kívül helyezte az 1946-ban hozott ítéletet, s Demény Pált az ellene emelt háborús és pépellenes bűntettek vádjára alól — mivel e büncselekményeket nem követte el — felmentette.

Az ellenzék nem vett részt a tárgyaláson

A Baranya megyei Ellenzéki Kerekasztalhoz tartozó szervezetek — a Fiatal Demokraták Szövetsége, a Független Kisgazda-, Földmunkás- és Polgári Párt, a Magyar Demokrata Fórum és a Szabad Demokraták Szövetsége — nem fogadták el Pécs város Tanácsa VB-titkárnak meghívását a május 23-i, tegnapi, főként a tanácsnoki választások előkészítését célzó tárgyalásra.

Indokaik között szerepelt többek között a meghívók késői kézbesítése, a megjelölt témák nagy száma, heterogén volta és a városi szintet meghaladó jelentősége, a tárgyalások tényének előzetes egyeztetés nélküli nyilvánosságra hozatala.

Tisztelt Olvasóinktól és az érintett szervezetektől szíves elnézést kérünk, mert tegnapi számunk 8. oldalán, Az Ellenzéki Kerekasztal nyílt levelének aláírói között hibásan jelent meg a Független Demokrata Fórum.

Helyesen: a Magyar Demokrata Fórum és a Független Kisgazda- Földmunkás- és Polgári Párt olvasandó.

Navigare necesse est (II)

A vitorlás kishajózás és a balatoni kikötők

Nemzeti kincsünk, a Balaton, többteteles összehasonlítást is elbírt pozitívumaival, a nagy európai tavakkal szemben. Miután az ezredforduló prognosztizált legnagyobb exportcikke a turizmus lesz, érdemes ebből a szempontból is közelíteni. A sport- és hobbicélú hajózás gyakorlásának lehetőségét két tényező alaposan befolyásolja: egyrészt a megfelelő vízfelület mértéke, másrészt a megfelelő színvonalú kikötő- és tárolóhelyek megléte.

A szakirodalom szerint vízfelület-hektáronként négy vitorlás esetén beszélünk telítettségéről. A Balaton felületének ismeretében (600 négyzetkilométer) akkora szám jön ki, amely irreális. 240000, azaz kétszáznegyvenezer darab. Figyelembe kell venni azonban a csónakok és vitorlascónakok mozgásterét: ezt a területet az egészről levonva maradna 6000 hektár, az ismert szorzóval, 18000 sporthajó. Összehasonlításképp néhány adat: Fertő-tó 328 km² — 16000 db, Bodenti-tó 539 km² — 34000 db, Chiemsee 595 km² — 4000 db. És ezeknél a tavaknál a kikötés és ellátottság kérdése megoldott. A kikötők mindenütt rendelkeznek a teljes infrastruktúrával.

Sajnos ennek hiánya közforgalmú kikötőink sarkalatos pontja. A Közlekedési Minisztérium által eléggé későn kezdeményezett rekonstrukció 1990-ig a meglévő kikötők ál-

lagromlását hivatott megállítani. Megfelelő sportkikötők létesítésére a „Balaton üdülőkörzet regionális rendezési terv” ad utalást. E célkitűzések alapján kerül sor 9 MAHART nagykikötőben vendégművelők kialakítására, 21 új sporthajókikötő létesítésére. Így kb. 1100 kikötőfőhellyel bővül az ellátottság. A többlépcsős megvalósuló beruházás három kategóriában valósítja meg az elképzeléseket:

— sporthajó bázis: 50—120 hajószámig nagy merüléssű hajók részére

— sporthajókikötő: 50 db. hajószámig, nem tökesúlyos hajóknak is,

— csónak-, surfkikötő: 30 db. hajószámig, egymolószerű kikötősziget.

Természetes alapfeltétel az egyidejű, teljes infrastruktúra kiépítése is. Reménykeltő a társasági törvény megalkotásával a külföldi tőke bevonására irányuló törekvés is. Azt azonban nem szabad szem elől téveszteni, a külföldi tőke nem komplex beruházásokra fog bejönni, sokkal valószínűbb az üdülőfaluhálózatot való szerves kapcsolódása. Így viszont a helyi tanácsok szervek beruházási feladatai megnőnek, és ez válhat mindannyiunk javára. Mert ugyebár a vízisportok eszközigénye komoly tőkeerőt igényel. Ezáltal hazai széles körű elterjedése romló, egyéni gazdasági helyzetünkben nem várható. A már meglévő és majda-

ni hazai vízisport, vitorlás turizmus igényeinek kielégítése azonban elsősorban a meglévő férőhelyek korszerűsítésével, a kikötők bővítésével érhető el leghamarabb. A vegyesvállalati formában megvalósuló bázisokon biztosítani kell majd egy bizonyos férőhelyet a belföldi túrázóknak részére, ellenkező esetben a sportcélú túrázás, mint továbbra is, hátrány, illetve elérhetetlen álom lesz.

Addig is aki teheti, vízre magyar, a magyar tengerre magyar, mert továbbra is hajózni kell.

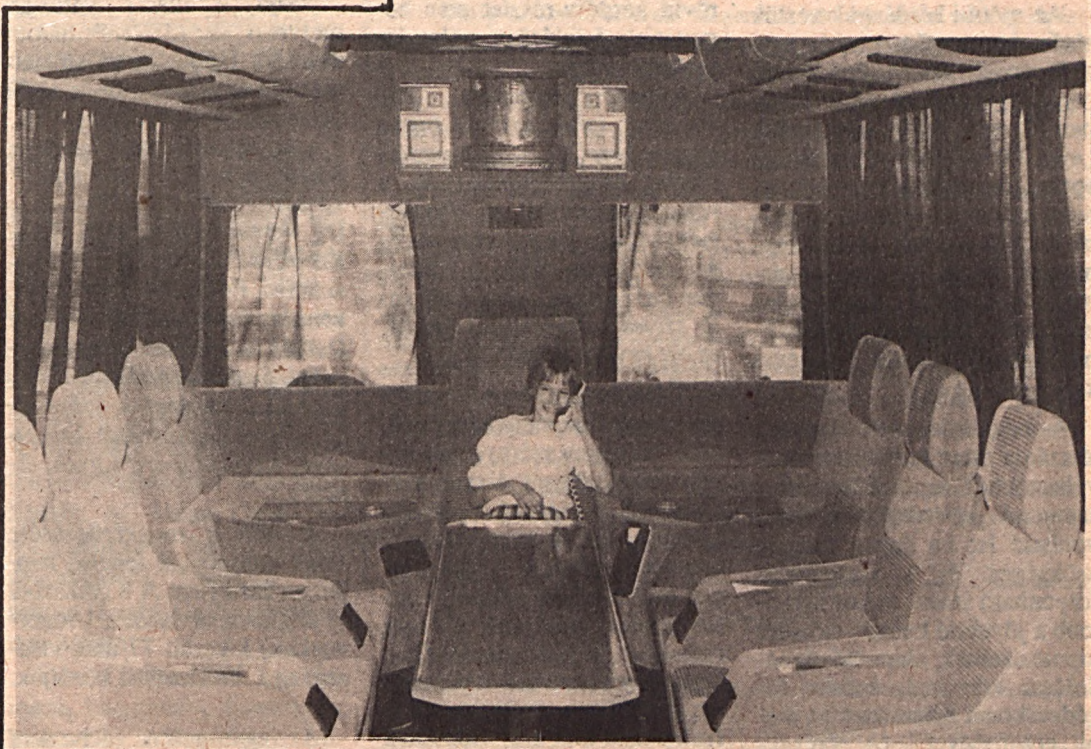
Mészáros Tamás

A BNV-n láttuk

Tárgyalóbusz

Volt szerencsém néhány tárgyaláson részt venni. Unalmas volt legtöbbször, a tetejébe még a kényelmetlen székek, meleg, füst, büdösség. Most meg itt van az Ikarus tárgyalóautóbusz. Ez igen. Rohan a világunk, két város között utazva is tárgyalni kell. Itt van a célra ez a pompás autóbusz, természetesen még mintapéldány. Pompás ülés, bárpult, melegkonyha, hűtőgép, sőt, még „kimenni” is lehet benne. Mibe kerül? Az én nézetem szerint a tízes, millió forintban, nem sok érte. Csak aztán az a kérdés, hogy melyik kishajózást, pjt. kft, vagy micsoda szervezet veszi majd meg. Bár, ki tudja? A busz szép, talán valamelyik világcég lecsap rá.

-Pj-
Fotó: Ka.

1989. május 24.

DÁTUM

3

Romániai élő népszokások

A csángó lakodalmi menet

A lakodalom Romániában még élő népszokás. A lakodalmi ceremóniáknak minden néprajzi övezetben sajátos formái alakultak ki. Így van ez az ország központi részén elhelyezkedő Hargita megyében is. Siklódon az a szép, ahogyan a menyasszony ágyát viszik, a Kászonokban a menyasszonytáncnak van a legnagyobb vonzása, a toplicai-medencében a menyasszony búcsúja a legmegkapóbb, a Gyimesekben a lakodalmi menet a leglátványosabb.

A csángók, legyenek gyimesiek vagy moldvaiak, elzárt életük folytán igen sokat őriztek meg a másutt feledésbe ment ősi jellegből. A Tatros-völgyében nagyok a távolságok a pataktelepülések között, ezért az egy faluból összeházasodó fiatalok szüleinek háza között is sok kilométeres lehet az út. A csángó lakodalmi menet éppen ezért vált színpompás felvonulássá. A gyalogos, szekeres és lovas lakodalmi menet összetétele, nagysága és pompája a távolság és a mód szerint változik.

A menet mindig a vőlegény szülőházától indul és a násznagyhoz, majd onnan a menyasszonyos házhoz, a „hazai” szüleikhez vezet, hogy végül új otthonba vigye a „hazait”, a menyasszonyt. A menet élén, népi öltözetben, bokrártással a vőlegény halad. Jobbján és balján szalagos, piros kendős vőfélybotokkal a két vőfély. Utánuk a legénytársak következnek: fakulacsal a kezükben, kurjangatva, énekszóval vonul-

nak végig az úton. A menyasszony nyoszolyóleányok társaságában követi a férfiak menetét. Színes szalagokból csokrozott, tornyos fejdíszre messziről kiválik a gyöngyöspártás leányok közül. A menetet a hozzátartozók népes serege zárja, de nem hiányozhat a két zenész sem. A hegedű sajátos dallamú, szövegtelen zenét és csángó népdalokat játszik, a gardonos asszony húros tekenyőszűrű ütős hangszere a ritmusos aláfestést szolgálja.

A menetet a patak-nádaknál, porondokon összesereglett menyasszonynézők fogadják és köszöntik, akiket a fakulacsból pálinkával, a fedeles színű kosarakból pedig süteménnyel kínálnak a lakodalmások.

A szekeres menetben a sorrend változatlan, de a lovak kantarai, a káros kocsiszekerek virágdíszesek, s az ülésekre sokszínű kocsitakaró kerül.

A lovasmenetben csupán a vőlegény és közvetlen legénykísérete ül lovon, a menyasszony meg a násznép káros szekereken követi őket.

A látványt csak fokozza, ha az egész lakodalmi menet csángó népviseletben vonul fel — amire, sajnos, ma már ritkán kerül sor.

Ősi, csángó hagyomány, hogy a lovasmenet legényei napnyugat felé indulva járják körbe a menyasszonyos házat, majd a ház előtt felüti a zöld ág körül, lóháton kezüket összefogva, láncot képeznek. Így köszöntenek — a Napot jelképezve — szerencsés jó napot.

Veress József

Ingrid Sjöstrand

Mamának este nincs ideje

Mamának este nincs ideje a gyerekekre és papa, ő is rosszul áll idővel, és a nővérem, neki aztán semmi ideje taknyos kölykökre.

A könyvtáros néninek nincs ideje beszélgetni velem, mert annyian jönnek könyvért. Csak a részeg, öreg bácsinak a könyvtár előtt, annak van ideje beszélgetni a gyerekekkel.

Még jó, hogy a részeg, öreg bácsira nincs ideje senkinek se.

Petikék (Gyermeknap előzetes)

Valami ócska falovat rúgdosott, mikor lihegve érkeztem érte az óvodába. Nem fordult felém, inkább még egyet rúgott az ártatlan jószágba, és a szeme sarkából végigmért. Már jó ideje várt, és nem engem.

— Anya hol van? — kérdezte, s a sarokba lökte a falovat a lábával.

— Ügyel. Engem kért meg, hogy jöjjetek érte. Gyere, Péterke, hazamegyünk, hozzánk.

Szó nélkül bólintott a dadusnak és elindult utánam. Nyújtottam a kezem, de rám se nézett, ismeri ő már ezeket az „anyapótló” trükköket... Három hónapja, hogy elváltak a szülei.

Ha néha apa jön érte, Éva néni (vagy hogy hívják) még ölbe is kapja, aztán egész úton mézes-mázaskodik, hogy ma fagyis lesz meg minden. Meg is mondta, hogy barátokozni akar, mert ha apa nyeri meg a pert, még az anyukája is lehet... Ha meg a nagyi jön, kékre-zöldre szorítja a kezét és hazáig hüppög az utcán, mert sajnálja. Folyton csak azt mondogatja: „Szegény Petikém”.

A Klári szomszéd néni kicsit ideges természet — vele sietni kell —, egy percre sem szabad a játszótéren megállni, pedig ott barátok vannak. Igaz, rá se lehet semmi rosszat mondani, mert ő is igyekszik mindent megtenni, míg anya megjön a munkából, pedig neki nincs is gyereke.

— Gyere, Petikém — próbáltam kizökkenteni —, nem kell megfogni a kezem, csak ne szaladj el, mert itt autók járnak!

Egy darabig szótlanul bandukoltunk, elnéztem, volt valami öreges a járásában. mégsem értetem igazán, hogy miért csattog elszánt ellenállás minden lépésében, hiszen nem először jövök érte én, a másik szomszéd néni.

Nem próbálkoztam a tőle jól ismert „trükkökkel”, nem ígértem semmit, hiszen magam is jól emlékszem a kedvesen rám erőszakolt matinéik fére...

Már majdnem a ház elé értünk, amikor kivette a kezét a zsebéből és váratlanul megadóvá vált tekintetét rám emelte.

— A Nyikósék szülei is elváltak. Menjünk vissza, hozzuk el őt is az óvodából, jó? — mondta, s most már ő nyílt kissé erőszakosan a kezemért.

TE:

Politikai és szakmai szervezet egyszerre

A Független Jogász Fórumról nyilatkozik dr. Kónya Imre

Az utóbbi hetekben egyre többet hallat magáról a Független Jogász Fórum, többek között az Ellenzéki Kerekasztal koordinálásával is. Vezetője dr. Kónya Imre budapesti ügyvéd, 1971-ben végzett az egyetemén:

— 1988 novemberében 135 jogász által aláírt felhívással született meg a Fórum, kezdetben formátlan szerveződés volt, januártól pedig már tag-

sággal rendelkező, bejegyzett társadalmi szervezet.

— *Hogyan lehetne meghatározni, definiálni a Független Jogász Fórumot?*

— Politikai és szakmai szervezet egyszerre. Politikai, mert a demokratikus magyar jogállam megteremtésében való közreműködést fogalmazzuk meg alapvető célként. Együttműködés célja is, mert például a törvényjavaslatok elemzésével a deklarált célok és a valódi törekvések közötti olyan ellentmondásokra mutattunk rá eddig is, amik nem feltétlenül világosak a hozzá nem értők számára.

— *Milyen törvényjavaslatokra gondol?*

— Az egyesülési, valamint a gyűlekezési jog törvénytervezeteire vonatkozó állásfoglalásunkat minden országgyűlési képviselőnek eljuttattuk, voltak közöttük, akiket mi készítettünk fel a parlamenti vitára. A változtatási javaslatok egy részét sikerült keresztülvinni, a leglényegesebb kérdésekben — például a pártok működése — a törvény változatlan maradt.

— *Állásfoglalásokat alakítottunk ki továbbá a sztrájkjogi törvény-tervezetről, a Munka Törvénykönyve módosítási javaslatáról, az alkotmány koncepcióról, a népszavazásról szóló törvénytervezetről, az alternatív katonai szolgálatról. A törvénytervezetek vitáinál mindig hangzottak, hogy ez a parlament, amely nem valóságos*

folytatás a 4. oldalon

Melyik pártra adná szavazatát 77 egyetemi hallgató?

Hogyan sikerebb az MSZMP: ha egységesen vagy ha szárnyanként indul a választásokon?

Az utóbbi kérdés az elkövetkező választások kimenetelét tekintetében aligha jelentéktelen. Egyfelől szurkolhat valaki az MSZMP-nek — esetleg valamelyik szárnyának —, avagy lehet-e pártgólíában összezsúfolódott irányzatsokaság ellenfele, másfelől pártolhatja annak együttmaradását, vagy választást: az egység, illetve szakadás választásokra gyakorolt hatásával mindenképpen számolnia kell.

Az utóbbi kérdésre kerestük elsősorban a választást mi is, egy, a fővárosi, alsóbb évfolyamú orvosegyetemi hallgatók körében végzett, afféle botcsinálta „mini-közvéleménykutatásunk” során, de örültünk annak is, hogy az erre vonatkozó vizsgálat közben egyben választ kaphattunk megkérdeztjeink várható választási magatartása egészével, illetve az MSZMP-problematikán túli részével kapcsolatban is.

A megkérdeztettek alacsony létszáma miatt természetesen a választásokból semmiféle messzemenő következtetés nem vonható le; ha éppen nagyon szükséges, és a vizsgálódás folytatható lenne, akkor legfeljebb a jövődöntés előzetes hipotéziseinek, alapvető elgondolásai körvonalazásának segítségével, illetve az MSZMP-problematikán túli részével és az eredmények értékelése

során segítséget nyújtottak Buk Pál, Pellei Ilona.)

„Módszerünk” nem több, mint egy kis kérdezői turpisság. Megkérdeztjeinket — véletlenszerű kiválasztással — két csoportba osztottuk: az egyik csoport számára olyan „szavazólapokat” adtunk, amelyben egyéb pártok, mozgalmak között az MSZMP egységesen, a másik csoport részére pedig olyan szavazólapokat, ahol főbb szárnyaira tagolódva, szárnyanként külön-külön szerepel.

A pontosabb áttekinthetőség kedvéért az alábbiakban két, rövid kérdőív-részlet után bemutatjuk felajánlott választási lehetőségeinket.

A kérdőív-részletek: „Válaszait természetesen bizalmasan kezeljük, azok személy szerint azonosíthatatlanok, a választápolcskákat a közvéleménykutatás lezárta után azonnal megsemmisítjük. A választásban önkéntesen, névtelenül való szíves részvételüket kérjük, és azt egyben köszönjük is!

A levelünk alján a politikai szervezetek némelyikének, ill. azok bizonyos szárnyainak nevét, megjelölését tartalmazó, letéphető, levágható lapocskákat talál. Annak a szervezetnek a nevét tartalmazó, levágható lapot szíveskedjék nekünk visszajuttatni, amelynek jelöltjét (alkalmas, jó jelölt esetén) Ön a legszívesebben választaná meg országgyűlési képviselőnek. Igen sokan még nem döntöttek választásaikat illetően, ezért a

jelenlegi válasz csak a ma legvalószínűbb voksolást, választást jelöli. (...) Egy kis kedvet is kívánva a politikai utakkal való — talán első — szembenézéshez, fáradozásukat előre is köszönjük.”

És az egyik válaszlap-csoomag variáció (az egységesnek tekintett MSZMP-vel):

„az MSZMP, illetve a Haza-fias Népfőrdő, Magyar Demokrata Fórum; Magyarországi Szociáldemokrata Párt; Szabad Demokraták Szövetsége; Fiatal Demokraták Szövetsége; Kisgazdapárt; Egyéb, és pedig:...”

Majd a másik változat, melyben az MSZMP három szárnyra tagolódottan kínálta fel, ugyancsak öt további választási lehetőség mellett:

„Az MSZMP régi szárnya, Kádár vonala, ill. Münnich F. Társaság; Az MSZMP-t jelenleg vezető szárny, élén Grósz Károlyval; Az MSZMP reformszárnya, Pozsgay I. és Nyers R. vonala, reformkörök; Magyar Demokrata Fórum; Magyarországi Szociáldemokrata Párt; Szabad Demokraták Szövetsége; Fiatal Demokraták Szövetsége; Kisgazdapárt; Egyéb, és pedig:...”

A diákok megkérdezésére 1989. májusának legelső napján került sor. A 8 tankörből (7 általános orvosi, 1 fogorvosi) kikérült 77 diák választát az 1. táblázatban közöljük.

Az egységesen választásra kínált MSZMP „variánsa” ese-

tén eme — mindhárom feltételezett pártszárnyat magában foglaló — párt a 26 szavazó közül csupán egyetlenegy szavazatot szerzett, szemben a három pártszárny külön indításának esetével, amikor 51 szavazó 18 voksát (35%-ot) sikerült e három szárnyak együttesen megszereznie! Ugyanakkor meg kell jegyezni, hogy a 18-ból 15 a reformszárnyra esett!

Mennyi tanulság adódik mindebből. Annyi bizonyosan, hogy, amennyiben a magyar választók voks-megoszlása véletlenül hasonlítana a mi, megkérdezt 77 medikusunk voks-megoszlására, akkor bölcsebben tenné az MSZMP — de főként annak reformszárnya! — ha pártszárnyanként külön-külön indulna harcba a választópolgárok kegyeire!

Tekintsük meg a 2. ábrát. Itt 53 hallgatónk adatai szerepelnek. Válaszaik nyomán így-

„szakadás” függvényében. Íme jelzik, amelyet már a 77 hallgató esetében is láthattunk, va-

53 orvostanhallgató próbavoksolása különféle pártállásokra 1989. május 8-án az MSZMP-re a maga egységében ha egyes szárnyaira külön lehet szavazni

N = 20 fő	N = 33 fő
MDF 30%	MSZMP 1: Kádár J. ill. Münnich T.
SZDSZ 20%	MSZMP 2: Grósz K. féle Centrum
SZDP 10%	MSZMP 3: Pozsgay—Nyers reform-szárny
KGP 10%	Összesen: 33%
Egyéb keresztény dem 25%	SZDSZ: 15%
MSZMP 5%	FIDESZ: 9%
	SZDP: 6%
	KGP: 6%
	Egyéb keresztény dem: 18%

Az MSZMP kétféle fellépési stratégiája esetén megmutatko-

77 orvostanhallgató próbavoksolása közvélemény vizsgálat során 1989. V. 8-9-én.

Egységes MSZMP jelölés esetén	fő	%	MSZMP szárnyaira külön jelölés esetén	fő	%
MSZMP pártállás(ai)t választók száma és %-a	1	4		18	35
Más pártállást választók száma és %-a	25	96		33	65

keztünk benyomást szerezni az egyéb pártokra-mozgalmakra vonatkozó voksaik megoszlásáról, nem utolsósorban ezek egymás közti arányváltozásairól, az MSZMP egység versus

zó eredményeket reprezentálja a két táblázat: A bal oldali az „egységvariáns”, a jobb oldali a „szakadás-variáns”.

Az 53 hallgató MSZMP voksai ugyanazt a tendenciát

gys egységvariáns: minimális voks, széttagoltság: a Magyar Szocialista Munkáspárt számára elfogadhatóbb eredmény.

Az igazsághoz hozzátartozik, hogy az orvos- és fogorvoskari diákok körében végzett adatfelvételt és kiértékelésünket követő időben hozzájutottunk egy gyógyszerészkar tanár hallgatói válaszához is. Ezek a diákok is a szárnyanként „induló” MSZMP variánsot kapták, ennek ellenére egyetlen voks sem jutott az MSZMP-nek. Válaszaik széleskörűen szórtak voltak, körükben legtöbb szavazatot az SZDSZ kapott.

folytatás a 8. oldalon

4

DÁTUM

1989. május 24.

Politikai és szakmai szervezet egyszerűen

A Független Jogász Fórumról nyilatkozik dr. Kónya Imre

folytatás a 3. oldalról

népkepviselet, nem jogosult és nem is képes alkotmányozni, és arra sem alkalmas, hogy egyéb sarkalatos törvényeket hozzon. A kívánatos demokratikus átalakulás érdekében egyet tehet: biztosítja a pártok működésének jogi és tárgyi feltételeit, elfogadja a hatalom és az ellenzék megállapodásán alapuló választójogi törvényt, amely a jelenlegi helyzetben szükség-szerűen felemás lesz, de amely alkalmas lesz arra, hogy általa a nép több mint 40 év után szabadon válassza meg képviselőit.

— Tehet-e valamit a jogalkotás addig is, amíg ez bekövetkezik?

— Amit a jogalkotás tehet, az a demokratizálás elősegítésére, — és ezt sürgősen meg is kell tennie — az a fölösleges korlátok eltávolítása, így a Büntető Törvénykönyv állam elleni bűncselekményeinek átalakítása, a titkos utasítások rendszerének felszámolása, vagy például a nyilvánosság elé korlátokat állító sajtótörvény megváltoztatása.

Sajnálatos és jellemző módon ezekkel a jogszabályokkal nem szel a politikai hatalom, mi viszont azzal is jelezni kívánjuk a jogalkotás szükséges irányát, hogy már hónapok óta szorgalmazzuk a BTK átalakítását. Április 22-i tanácskozásunkon az állam elleni bűncselekmények újrafogalmazására konkrét tervezetet dolgoztunk ki.

— Mikor és milyen célokkal jött létre az Ellenzéki Kerekasztal?

— Március 15-én felhívást adtunk közre a független szervezetek egyeztető fórumának létrehozására. Ellenzéki Kerekasztal néven április 8-án tartottuk első ülésünket, amelyen a Független Jogász Fórum koordinálásával teljes jogú tagként a Bajcsy-Zsilinszky Endre Baráti Társaság, a FIDESZ, a Független Kisgazdapárt, az MDF, a Magyar Néppárt, a Szociáldemokrata Párt, megfigyelői minőségben, tanácskozási joggal pedig a Független Szakszervezetek Ligája vett részt. Az összetétel azóta nem változott, mostanában kerülhet sor a Kereszténydemokrata Néppárt csatlakozására.

A demokratikus átalakulási folyamatban a legfontosabb elemződésként az ellenzéki egység létrejöttét érzem, az Ellenzéki Kerekasztal nem hagyja magát felszételni.

— Visszatérve a Független Jogász Fórumra, hány tagjuk van most, jelen vannak-e már vidéken is?

— Több mint kétszázötvenen vagyunk, zömmel a fővárosban, de már jónéhány más városban is vannak tagjaink. Ahol már jelen vagyunk vidéken, ott részt veszünk a megyei ellenzéki kerekasztalok munkájának segítésében, koordinálásában. Erre is tekintettel szeretnénk a Független Jogász Fórum vidéki szerveződését felgyorsítani.

Böröcz István

Független Kisgazda, Földmunkás és Polgári Párt
Pécs Városi Szervezete Pécs, Sallai u. 36.

Ügyszám: 13/1989.

P.Máthé Tibor Péter OSZPE
rendfőnöki megbízott
Ordo Sancti Pauli Primi Eremitae
Pécs 7625 Hunyadi János u. 70.

Főtisztelendő Atya!

Engedje meg, hogy az „Isten, Haza, Család” hármastársulat zászlajára tűző Független Kisgazda Párt pécsi szervezete nevében 39 évi kényszerű távollét után köszöntsük Első Remete Szent Pál Rendjének képviselőit városunkban.

Idősb tagtársaink közül sokan emlékeznek a fehér atyákra, különösen Zembrovsky Mihályra, aki 1937-ben a Pálos templom építésének kezdeményezője és irányítója volt.

Amikor 1987 pünkösdjén a templom felszentelésének 50. évfordulóját ünnepeltük a város közönségével, hangzott el az első biztató kijelentés a Rend visszatepítéséről, amely most valósággá vált.

Önök most egy püspöki székvárosba tértek vissza, amely azonban az elmúlt évtizedek során ismét evangelizálandó területé vált, a felpogányok földjévé. Reméljük, hogy itteni áldásos munkájuk eredményeképpen sikerül a féltve őrzött lángot ismét felszítani, elsőrenden fiatalságunk körében.

Munkájukhoz Pártunk nevében sok sikert kívánok!

Pécs, 1989. május 3.
Bort, búzát, békeséget!

dr. Bögner Miklós
városi titkár

Levélváltás

Ahogy valamikor az Önök elődei gyalog vittek fel egy-egy téglát a kápolna felépítésére, úgy mi is elsőnek igyekszünk egyházunk és városunk szellemi életéhez egy-egy téglával hozzájárulni.

Pécs, 1989. május 12.

A régi baráti tisztelettel:

P. Máthé Tibor Péter
rendfőnöki megbízott

Tisztelt Pártvezetőség!

E hó 3-án kelt, 13/1989. sz. alatt hozzám intézett elismerő soraikra válaszolva megköszönjük előlegezett bizalmukat.

Történezeink feljegyezték, hogy az Önök Pártja révén kaptuk meg annak idején a rend alapításánál oly nagy szerepet játszó Szt. Jakab-hegyi ősi monostor romjait a környező 15 holdnyi gazdasági területtel együtt.

Mint az idősebb generáció előtt ismeretes éppen az ottani új kápolna felszentelésére készültünk, amikor 1950. június 9/10 éjjelén, a többi pécsi szerzetesekkel együtt minket is elhurcoltak.

Egy korszak lezárul?

Gondolataimba mélyedek, mert kérdések sokasága foglalkoztat az elmúlt tanácsági beszámoló óta. Be kellett számolnom, de alig volt kinek, hisz hat tanácsági körzetből harmincan jöttek el.

Mit csinálhatunk rosszul? Hogyan képviseltük választóinkat? Lelkiismeretfurdalás gyötör, kiket és hogyan képviseltünk valójában? Elmélkedem az elmúlt években még nyugodtan állhattunk a város lakosai elé. Tiszta volt a képlet és világos a szereposztás. Voltunk mi a — HNF politikai fedőszerve mögé bújtatott MSZMP — politikai irányítás hangadó, egy pusztán a törvények által létrehozott népképviselet részesei. Viszámélekezem: indultunk a választásokon, ketten sőt hárman is, de egyéni program-

ról, politikai arculatról, a választói szavazatok számától függő súlyú képviselétről szó sem lehetett. Ebben a „hatalmi” struktúrában alig maradt több szerepünk, mint szűkebb lakókörzetünk érdekében folytatott, jórészt meddő csetepatéinkkal szentesíteni a demokrácia látszatát.

Persze, tárgyalhattunk olyan költségvetést, amelynek minden lényeges sarkszámát feltűrtől határozta meg, civódhattunk semmire sem elég keretéről, dönthettünk rosszul, zsákutcában végződő útpályákról, kényszerpályák középette. Menthettük a pénzeket félmegoldásokra, oldhatuk a tüzeket azonnali intézkedésekkel, és jóváhagytuk az új adó bevezetéséig a tehető.

Mint a sakkban a gyalogok, mehetünk előre, jobbra-balra útve, egy fölünk elidegenedett hatalom taktikai eszközcsoportaként, de ma már egyre jobban érezzük, hogy egyben áldozataként is.

Csak elmélkedem: hogyan csinálhatunk volna másképpen? Mert ma szemünkbe vágják a demográfiai hullám okozta gondokat. Megkérdejelek — joggal — a tanácsi testület erejét. „Az apparátus irányítja a tanácstestületet, vagy a testület az apparátust?” — a fark nem csóválhatja a kutyát: az egyes lakótelepek kereskedelmi, egészségügyi stb. ellátása kritikán aluli. Gazdálkodtunk vagy sáfárkodtunk a szétosztásra kerülő pénzekkel, lakásokkal, a különböző támogatásokkal. Választóink megkérdőjele-

folytatás a 6. oldalon

Játszik-e a „Fekete Tulipán”?

Ha egy labdarúgó-csillag kívívja a szurkolók maradéktalan elismerését, annak csálhatatlan jele, hogy megkapja azt a becenevet, ami már aztán pályafutása végéig kíséri. Ez igaz Ruud Gullitira, az olasz AC Milan labdarúgó-együttesének holland ászára is, akit Milánóban „Fekete Tulipánnak” neveznek. De hogy a tulipán virágzik-e, azaz a hírneves holland játékos ott lesz-e szerda este Barcelonában az AC Milan együttesében, az erősen kérdéses.

A 34. BEK-fináléban a fekete-piros mezés olasz legénység a román bajnok Steaua Bukaresttel mér össze tudását. A románok számára kedvesen emlékeztet ország Spanyolország, hiszen 1986. május 7-én Sevillában nyerték el 11-esekkel a trófeát az FC Barcelona elleni csatában. Hogy az ibériai klímára újra előnyös lesz-e, az fölöttébb valószínűnek tűnik. A Steaua kétségkívül gondosan összeigazított, kiváló képességű labdarúgókból álló legénység, és évek óta igazolja, hogy az öreg kontinens legjobbjai között van a helye.

Ugyanez a megállapítás igaz az olasz csapatra is. Az 1899-ben alapított milánói klub többnyire olasz és holland válogatott labdarúgókból tevődik össze, s a románok mindegyike volt már válogatott, egyszerűen szerda este csillagok BEK-fináléja következnek. Az olasz

szakvezetés nem ok nélkül agódi Gullitért. Az áprilisban, a Real Madrid elleni 5:0-ás BEK-győzelem kivívásakor megsérült játékos térdét megütötték. Bár az operáció tökéletesen sikerült, a kényszerű mozgáshiány látszik a hórihorog Gulliton, aki nemcsak játékszervezőként, de vérbeli befejező csatárként is kiváló.

A szombati, Cesena elleni bajnoki találkozón ugyan játszott 30 percet, de engem nem győzött meg arról, hogy szerda este bátran számítsak rá — mondta a Milan edzője, Arrigo Sacchi, akit csak „Mister”-nek tisztelnek, becéznek a Milan-szurkolók. — Ha nem játszik,

az nagy hátrány. Szerencsére az a típusú játékos, aki hatalmas lelkierevel rendelkezik. Elképzelhető, hogy egyszerűen indukálja magában az erőt, s szerda reggel biztosít majd afelől, hogy újra harcképes.

Sacchi sejtetni engedte, hogy csak rövid időre ad játéklehetőséget a hollandnak, de arra a rövid időre teljes intenzitású mozgást, hasznos futballt vár el Gullitól. Ha a bodorított hajú labdarúgó mégsem lép pályára, akkor sincs különös baj, mert marad még két holland az olaszok sorában. A beállós posztján és középpályásként is jó Frank Rijkaard, továbbá a kaput módfelett érző Marco

van Basten, aki szombaton a lehető legjobb formában játszott. Sacchi megkönnyebbülten vette tudomásul azt is, hogy Paolo Maldini, Pierpaolo Verdis és Alberigo Evani (mindhárom kisebb sérülés után játszottak a Cesena ellen) egyaránt úgy játszottak, ahogyan azt egy BEK-döntő előtt egy szakvezető elvárja tőlük.

A Steaua táborából is kedves hírek érkeztek Gheorge Hagiól, aki a románok legügyesebb góllövője. Szemtanúként szerint a múlt héten, a bolgárokat VB-selejtezőn 1:0-ra verő román válogatottban szóhoz jutott nyolc Steaua-játékos meglehetősen mérsékelt teljesítményt nyújtott. Ők bizonyosan már május 24-re, Barcelonára takarékoskodtak az erejükkel.

Az olasz együttes egyébként a múltban két alkalommal hódította el a bajnokok bajnokának járó trófeát (1963, 1969 — előbb a Benfica, utóbb az Ajax rovására), a Steaua pedig 1986-ban végzett élen. A két együttes várható összeállítása a szerdán 20.15 órakor kezdődő (játékvezető a nyugatnémet Tritschler) finálén: AC Milan: Galli-Tassotti, Rijkaard, Baresi, Maldini-Donadoni, Ancelotti, Colombo, Evani-Gullit, (Verdis), van Basten.

Steaua Bukarest: Lung-Petrescu, Ungureanu, Bumbescu, Iovan-Stoica, Dumitrescu, Hagi, Rotariu-Lacatus, Piturca.

Labdarúgó NB I

A csúcstalálkozó: Videoton — FTC

A mezőny fele még veszélyben

Nem nehéz megjósolni, hogy ma már a kora délutáni órákban nagy lesz a forgalom Székesfehérvárott a Sóstói stadion környékén. A Fradit népes szurkolótáborra is elkíséri majd, így könnyen lehet, hogy a hazaiak nézőcsúcsot regisztrálhatnak. A remekül menetelő, fiatal fehérvári együttes újabb — ki tudja már, hogy az idei bajnokság során hányadik? — lehetőség kapujába érkezett. Ugyanis a listavezető legutóbbi, dunaújvárosi, botlással egyenértékű „döntetlenje” után akár az élre is ugorhat a Kazás-legénység. Persze, ehhez a Fradi ellen három pont kell. Nem lesz könnyű, hiszen a vendégek is hasonlóan a gyors, a rajtattérszerű játék híve, ezt többnyire mérkőzéseiken meg is valósítják. A Videoton mellett azonban nemcsak a hazai pálya, hanem az is szól, hogy erősebb összetételben léphet pályára és egységesebb csapat mint a Fradi, amelynek sérülés és egyebek miatt hétről hétre változik az összeállítása.

Alul is óriási a tülekedés, fordulólóról fordulóra változik a helyzet. Párhelyben, 41 pontjával csak a 8. helyen álló Békéscsaba érezheti magát. Igaz, az öt követő Siófok idegenbeli vitézkedésével megszilárdíthatja pozícióját.

— Eddig ez sosem sikerült. Idegenbeli bravúrjainkkal mindig lépéselőnybe kerültünk a veszélyes zónával szemben, de jelentősebben nem tudunk elmenni. Péccsett szeretnének szakítani a hagyománnyal és pontokkal megszilárdítani jelenlegi helyüket. Szomorú lemmé, ha kikapnánk és ezzel a Pécs öt pontot elvenne tőlünk a két mérkőzés alapján — mondta Gellei Imre a Siófok vezető edzője.

A Siófok elégedett lenne már a két ponttal, de a pécsiek számára egyértelműen csak a három lenne megnyugtató. Ami a PMSC összeállítását illeti: a kapuban Bogay helye biztos, a közvetlen védelem a Tomka, Toma, Bódog, Czéma, Palaczkai ötösből alakul ki, a Megyeri, Turi, Bérczy, Vén középpályás kerül ki, a csatársorban változatlanul nincs nagy választék: a Lehota-Márton-Nagy T. trióból választja ki Garami edző a támadó duót. A vendégeknél Borostyán sérült, Qurikó játéka továbbra is bizonytalan. Ha felépül elfoglalja helyét a csapatban, miképpen az eltöltött Szabó L. is, ha a fegyelmi bizottság, fellebbezés hatására, enyhít valamelyest büntetésén.

További mérkőzések: Bp. Honvéd—Ú. Dózsa, TatabányaV—asas, MTK VM—Dunaújváros, ZTE—Haladás, Rába ETO—Veszprém. (Valamennyi találkozó 18 órakor kezdődik.)

Út a döntőig

Milan: Vitosa Szófia (2—0), Cverna Zvezda (1—1, 1—1, tizenegyesek döntöttek), Werder Bremen (0—0, 1—0), Real Madrid (1—1, 5—0). Steaua: Sparta Praha (2—2, 5—1), Szpartak Moszkva (3—0, 2—1), IFK Göteborg (0—1, 5—1), Galastary saray (4—0, 1—1).

DÁTUM

Milan Kundera:

BÚCSÚKERINGŐ

Bartleff sokáig nem felelt. Végül kilépett a fürdőszobából. Nap-pali öltönyt viselt, gondosan megfésülködött.

— Ha az ember a gyilkosság szót hallja, mindjárt a villamoszék meg az ahhoz hasonlóknak jutnak az eszébe — mondta. — Engem más foglalkoztat ebben a dologban. Tudja, én azt hiszem, hogy az életet mindenestül, teljes egészében el kell fogadni. Ez a legesleges parancsolat, mely fontosabb a többi tíznél. Minden esemény Isten kezében van, s mi semmit sem tudhatunk holnap sorsunkról, amivel azt akarom mondani, hogy az életet mindenestül mindenestül elfogadni annyit jelent, mint elfogadni minden kiszámíthatatlanságával együtt. Márpedig mi lenne kiszámíthatatlanabb, mint egy születendő gyermek? A gyermek maga a kiszámíthatatlanság. Nem tudhatja, mi lesz belőle, mit ad majd magának, s éppen ezért kell őt elfogadni. Különbözik csak félig él, olyan, mint a gyöngye úszó, aki csak a part közelében, a sekély vízben lubickol, holott az igazi tenger ott kezdődik, ahol már mély a víz.

A trombitás ennek azt vetette ellen, hogy a gyermek nem az övé.

— Nem tudom, ebben mitől olyan biztos — mondta Bartleff. — Am tegyük fel, hogy így van. De akkor maga is ismerje be őszintén: ugyanilyen elszántan próbálná rábeszélni Ruzenát az abortuszra akkor is, ha biztos lenne benne, hogy a gyermek a magáé! Ezt tenné a felesége kedvéért, az iránta érzett, bűnösen túlzott szerelme miatt.

— Beismerem, így volna — felelte a trombitás —, minden körülmények között megpróbálnám rábeszélni az abortuszra.

Bartleff a fürdőszoba ajtófélfájának támaszkodva állt és mosolygott.

— Megértem magát, és nem próbálom meggyőzni. Túl öreg vagyok ahhoz, hogy a világ megjavítására törekedjem. Elmondtam a véleményemet, ez minden. A barátja maradok akkor is, ha nem hallgat a tanácsomra, és a segítségére leszek, ha nem is értek egyet magával.

A trombitás Bartleffre pillantott, aki az utolsó mondatokat egy bölcs ígértető bársonyos hangján ejtette ki. Volt ebben az emberben valami fenség. Klíma úgy érezte, mintha mindaz, amit Bartleff mondott, lehetne szent lecke, példabeszéd, egy fejezet valamiféle modern Evangéliumból. Úgy érezte (értsük őt meg, zaklatott volt és hajlamos a túlzó gesztusokra), hogy mélyen meg kell hajolnia előtte.

— Minden tőlem telhető megteszek, hogy segítek magának — folytatta Bartleff. — Jöjjön, keressük meg a barátomat, Skréta főorvost, aki az egész ügy orvosi vonatkozásait elintézi. Csak előbb még azt mondja el nekem, hogyan akarja rávenni Ruzenát az abortuszra, ha egyszer ő maga nem akarja!

4.

Ez már a harmadik téma volt, amelyet megbeszéltek. Amikor a trombitás előadta tervét, Bartleff azt mondta:

— Erről egy történet jut az eszembe, amelyet én magam éltem át kalandos ifjúságom idején, amikor kikötői munkásként dolgoztam. Egy lány hordta nekünk, dokkmunkásoknak a tiszta, és ennek a lánynak olyan jó szíve volt, hogy senkitől semmit sem tudott megtagadni. Am a szív — és a test — ilyen jóságáért a férfiak általában durvasággal fizetnek, nem pedig hálával. Én voltam az egyetlen, aki hálát és tiszteletet tanúsítottam iránta, jóllehet én voltam az egyetlen, aki nem hált vele. A kedvességemnek lett az eredménye, hogy belém szeretett. Fájdalmas és megalázó lett volna számára, ha nem fekszem le vele. Am csak egyetlen egyszer tettem meg, s azonnal megmagyaráztam neki, hogy továbbra is szeretni fogom erős lelki szeretettel, de a továbbiakban testi kapcsolatot nem lehet közöttünk. Elsírta magát és elfutott. Ezentúl, ha az utcán találkozunk, elfordította a fejét, és szinte hivalkodóan dobta oda magát a többieknek. Eltelt két hónap, és bejelentette nekem, hogy teherbe ejtettem.

— Ugyanúgy járt, mint én — kiáltott fel a trombitás. — Ó, barátom — felelte Bartleff —, hát maga nem tudja, hogy amit átél, az minden férfival megtörtént, amióta világ a világ?

— És maga mit csinált?

— Ugyanúgy viselkedtem, ahogyan maga viselkedni akar, egy apró különbséggel. Maga szerelmet akar mimelni, én pedig valóban szerettem azt a lányt. Számomra egy számalomra méltó teremtes volt, akit mindenki kidavaszt és megalázott, csak egyetlen embertől kapott egy kis kedvességet, és azt az egyet szegényem nem akarta elveszíteni. Megértettem, hogy szeret engem, és nem tudtam rá megharagudni azért, mert ezt csak így tudta a tudtomra adni, azokkal az eszközökkel, melyekkel ártatlan kisserzésében rendelkezett. Azt mondtam neki: Jól tudom, hogy mástól vagy terhes. De azt is tudom, hogy csak azért akartál becsapni, mert szeretsz, és szeretettel akarok neked fizetni. Mindegy nekem, kitől van a gyereked, ha akarod, elveszlek feleségül.

— Ez örültséget volt!

— Az megeshet. De alighanem mégis hatékonyabbnak bizonyult, mint amilyennek a maga stratégiája fog. Amikor ugyanis ennek a kis tyúknak még néhányszor megismételtem, hogy szeretem és elveszem feleségül, elbőgte magát és bevallotta, hogy becsapott. Azt mondta, most látja csak, szembenézve, hogy nem méltó hozzám, és sohasem tudna a feleségem lenni.

A trombitás elgondolkodva hallgatott, Bartleff pedig hozzátette:

— Örülök, ha ez a történet valamiféle példaként szolgál magának. Ne próbáljon szerelmet tettezni Ruzenának, inkább próbálja meg igazán szeretni. Próbálja sajnálni. Még ha becsapja magát, akkor is. Próbálja meglátni ebben a hazugságban szerelmének kifejeződését. Biztos vagyok abban, hogy nem tud majd ellenállni a maga jósága erejének, és magától is megteszi majd a szükséges lépéseket annak érdekében, hogy magát megkímélje a szenvedéstől.

Bartleff szavai nagy hatással voltak a trombitásra. Am abban a pillanatban, amint Ruzena alakját kissé élénkebben idézte fel a

képzeletében, megértette, hogy a szeretet útja, melyet Bartleff mutatott neki, az ő számára túlságosan meredek: a szentek útja az, nem a közönséges embereké.

5.

Ruzena az asztal mögött ült a nagy csarnokban, melyben a falak mentén ágyak voltak, és az ágyakban nők pihentek ki a kezelés fázisait. Két újonnan érkezett nőtól átvette a fürdőigazolványokat. Ráírta a dátumot, kiadta nekik az öltözőkulcsokat, a törülközőket és a nagy fürdőlepedőket. Aztán az órájára pillantott, és (fehér köpenyben, mely alatt teljesen meztelen volt, mert a csempézett csarnokban kavargott a meleg gőz) elindult a hátsó csarnokba, ahol az állítólag csodálatos hatású gyógyvízben vagy húsz pucér nő pancsolt. Három nevén szólított, s közölte velük, hogy a fürdőzésre előrt idejük lejárt. A hölgyek engedelmesen kikászálódtak a medencéből, megrázták nagy keblüket, melyről csöpögött a víz, és Ruzena után szökdecseletek, aki a szomszédos helyiségbe vezette őket. Ott a hölgyek lefeküdtek az üres heverőkre, és Ruzena szép sorban becsavarta őket a fürdőlepedőkre, a törülközők sarkával kitorolta a szemüket, és végezetül egy meleg pokrócot is átdobott rajtuk. A nők rámosolyogtak, ám Ruzena nem mosolygott rájuk vissza.

Nem túl kellemes egy olyan kisvárosban születni, amelyet évente nők ezrei öntenek el, és ahol fiatal férfi alig fordul meg. Ha egy nő itt akarja eltölteni az életét, alighanem már tizenöt éves korában születés óta van az összes erotikus lehetőséggel, amelyek egész élete során kínálkoznak majd számára, hacsak lakhelyet nem cserél. Lakhelyet cserélni? Az intézet, ahol dolgozott, igen nehezen engedte el az alkalmazottait, és Ruzena szülei is azonnal dühbe gurultak, ha a lány akár csak célozni is mert rá, hogy el akar költözni.

Így azután érthető, hogy Ruzena, bár igyekezett gondosan teljesíteni kötelességét, nem viseltetett éppenséggel túlráradó szeretettel a páciensei iránt. Ha ellenszenvét bővebben meg akarjuk indokolni, három okot is említhetünk.

Az irigység: ezek a nők a férjük vagy a szeretőjük karjaiból érkeztek a fürdőhelyre, egy olyan világból, amelyről a lány azt hitte, ezer lehetőséget hordoz, és ezek a lehetőségek mindörökké elérhetetlenek maradtak számára, bár szebb a keble, hosszabb a combja és szabályosabb az arca, mint ezeknek a nőknek.

A türelmetlenség: ezek a nők színes és változatos élettörténetet hoztak magukkal, neki pedig nem volt semmiféle története, a tavaly ugyanolyan volt, mint az idén; kétségbeesette, hogy ebben a kisvárosban kell leélnie az életét, ahol soha nem történik semmi, s bár fiatal volt, állandóan azon emésztette magát, hogy az élete elrohan, mielőtt még elkezdene élni.

Harmadszor: ösztönös viszolygást érzett a nőknek ettől a hatalmas tömegétől, amelynek pusztja léte elérte a tizenötödöt az egyes női mellék lehangelő tömkelege vette körül, és ebben a kebel-inflációban még az oly formás mellék is, mint amilyenekkel ő is dicsekedhetett, elveszítették az értéküket.

folytatjuk

Köszöntjük ESZTER nevű kedves olvasóinkat

Az *Eszter* öszötvetségi név, annak a zsidó leánynak a görögperzsa neve, aki Asvérius perzsa király idején (valószínűleg a Krisztus előtti 5. században) közbenjárásával megmentette népét, és akinek történetét az Öszötvetség egyik könyve mondja el. A név jelentése: csillag. Eszter nevű szentet az egyháztörténet nem ismer, de a szentek jegyzékei a név emléknapiját május 24-re teszik.

A Nap két: 3.58 óraker
nyugszik: 19.25 óraker
A Hold két: 23.16 óraker
nyugszik: 6.27 óraker

Találkozás a sajtóval

A magyarországi szamizdat (Beszélő, Demokrata, Hiány) és a helyi független sajtó (a Helyzet, a Külváros, a Lucidum Intervallum, a Dátum) képviselői részvételével május 25-én (csütörtökön) 20 órai kezdettel fórumot tartanak a Pécs-Baranyai Értelmiségi Klub Vasutas Művelődési Házban (Pécs, Váray A. u. 7/2.)

Egy korszak lezárul?

folytatás a 4. oldalról
Pedig a kérdésekre nem lehet kitérő és mellébeszélő válaszokat adni. E korszaknak minden hibájával együtt le kell zárulnia. Mi megmérítettünk, és nem kívánt, hogy könnyűnek találtattunk. Most azonban nem az a feladatunk, hogy sérelmeket, mulasztásokat felsoroljunk, hogy elfojtást és közönyt felidézünk, hanem hogy komolyan vegyük a sürgető időt. „Békülj meg ellenfeleddel hámar, amíg az úton együtt van veled...” A jövő távoli képének körvonalai rajzolódhatnak bennem. A másképpen gondolkozás, az igazi demokráciáé.

Bognár Cecil

Várható időjárás szerda estig:

Folytatódik a napos, száraz idő. A keleti, északkeleti szél kedden még többfelé élénk. Időnként erős lesz, majd délutántól jelentősen gyengül. Szerdán többnyire mérsékelt, változó irányú szél várható.

A legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet 3, 8, a legmagasabb nappali hőmérséklet 19 és 23 fok között alakul.

Hangverseny
Ruha István kolozsvári hegedűművész hangversenye lesz ma Székesfehérvárott 17 órai kezdettel a Pelikán teremben. Az esten közreműködik a Veszprémi vonósnegyes is.

Színház
Warrené mestersége című G.B. Shaw színdarabot mutatja be a Józsefvárosi Színház ma 19 óraker Szekszárdon. A darabot Petrik József rendezte és a Sárdy bérlet tulajdonosai tekinthetik meg.

Egy szál virág
A délutáni buszról sötét öltönybe öltözött férfi szállt le, kezében díszes csomagolásban piros kardvirág. Azon gondolkodom, hová tarthat a szép virággal? Lehet, hogy névnapot ünnepel, vagy talán a felesége születésnapját, esetleg házassági évfordulót? Aztán megtudom, sem egyiket, sem másikat. A honismereti kör tagjai találkoznak Bonyhádon a Kálvárián, hogy Perczel Mór honvédtábornok síremlékén helyezték el az utókor emlék-virágait. A szabadságharc tábornoka kilencven éve hunyt el. Emlékének adóznak ők, a hálás utókor. Lám, a hazafiságra való neveléshez nem szónoklat, nem történelem-tétel szükséges, hanem elég egy szál virág.
veress

Szovjet cigánytársaság

Moszkvában hétfőn tartotta alakuló konferenciáját a Szovjet Cigányok Kulturális és Ismeretterjesztő Társasága. Az új szervezet célja, hogy a Szovjetunióban élő cigányok aktívabban vegyenek részt a társadalomban, segítsen a cigányok kulturális és vallási igényeinek kielégítésében, az öntevékeny kulturális csoportok működésében, valamint a külföldön élő cigány szervezetekkel való kapcsolattartásban. Nagy figyelmet fordítanak arra, hogy minden érdeklődő megtanulhassa a cigány nyelvet, tanulmányozhassa a cigányság történelmét, hagyományait és népművészetét. Nagyzezsda Demeter, az új társaság elnöke a TASZSZ-nak adott interjúban elmondta, hogy nyelvtanfolyamokat indítanak, zenei és más szakköröket szerveznek, szeretnének képzőművészeti múzeumot létrehozni. Azt is tervezik, hogy éttermeket, kávézókat nyitnak és cigány újságot jelentetnek meg.
*
A Független Kisgazda-, Földmunkás- és Polgári Párt Pécsi Szervezete május 26-án, pénteken 18.00 órai kezdettel gyűlést tart a Vasutas Művelődési Házban, Pécs, Várady Antal u. 7/2. szám alatt.

Siófoki műsor

A Budapest táncegyüttes mutatkozik be ma Siófokon. Az előadásuk 21 óraker kezdődik a Dél-Balaton-i kulturális központban.

Oregon jazz együttes Szekszárdon

Az Oregon jazz együttest mutatja be Huba Csongor ma a lemezbarátok klubjában. Az előadás 17 óraker kezdődik a megyei könyvtár zeneműtárában.

Erdélyi hírcsokor

Az erdélyi magyarellenes zavargások ügyében interpellál Rhys Davies az angol alsóházban és lord Marley az angol felsőházban. Az angol kormány a magyar és román kormányok között történt jegyzékváltással elintézték tartja az ügyet.

A kolozsvári tüntetések ellen éles tiltakozások hangzanak el a magyar képviselők részéről. A román kormány sajnálkozását fejezte ki a történetek fölött és a bűnösök megbüntetését ígéri.

Az erdélyi magyarlódzról nyilatkozik a képviselőházban a külügyminiszter, és kijelenti, hogy a románok eljárása minden erkölcsi alapot nélkülöz. (A Pesti Hírlap 1932-es évfolyamának számaiból válogatta: czs.)

Kaposvári tanulók balesete

Gyulafirátót belterületén egy szovjet tehergépkocsi összetűközött egy autóbusszal, amely a kaposvári általános iskola tanulóit szállította. A busz utasai közül egy tanuló súlyos, 21 könnyű sérülést szenvedett. Két tanár és a busz vezetője szintén könnyebben sérült meg. A rendőrség megkezdte a baleset vizsgálatát.

Dunaszekcsői házak

DÁTUM

1989. május 24.

Valuta árfolyamok
Érvényben: 1989. május 23-tól 30-ig

Pénznem	vételi	eladási
árfolyam 100		Ft-ban
angol font	9656,72	10 254,04
ausztrál dollár	4528,31	4808,41
belga frank	145,11	154,09
dán korona	778,94	827,12
finn márka	1365,88	1450,36
francia frank	898,87	954,47
görög drachma a/b	35,80	38,02
holland forint	2694,55	2861,23
ír font	8122,31	8624,73
japán yen (1000)	430,84	457,50
kanadai dollár	5122,47	5439,33
kuvaiti dínár	20668,25	21946,69
norvég korona	843,61	895,79
NSZK márka	3038,60	3226,56
olasz líra (1000)	41,82	44,40
osztrák schilling	431,42	458,10
portugál escudo	36,93	39,21
spanyol peseta	48,65	51,65
svájci frank	3400,26	3610,58
svéd korona	903,39	959,27
USA dollár	6113,67	6491,83
ECU (Közös Piac)	6328,85	6720,33
jugoszláv dínár (1000)/b	4,70	—

- a) vásárolható legmagasabb bankjegycímlet: 1000-es
- b) bankközi és vállalati elszámolásoknál alkalmazható árfolyam: görög drachma 36,87 36,95 jugoszláv dínárcekk (1000) 4,84 —

Stílszerű

- Hallotta, hogy nemsoká kapható lesz az első magyar gyártmányú személygépkocsi?
- Még nem. És mi lesz a neve?
- Toyota.

Rádió, televízió

Kossuth rádió
8.50 Népdalok 10.05 Afrika francia nyelvű irodalma 10.33 Johann Strauss: A királyné csipkékendője 13.00 Barokk muzsika 14.25 Operalágerek 15.30 A szovjet hegedűskola VI/6. 16.20 Színitanoda. Mit jelez a jel-mez? 17.00 Olvastam valahol... 18.02 Komjáthy Jenő összes művei (könyvszemle) 19.15 Gárdonyi Géza: Az én falum II/2 20.30 A Thatcher évtized... 21.00 Örökség filmmelődiák 22.30 Tükörképünk 37 darabban. Géher István Shakespeare-seminárium. VIII. Henrik XXII/22. 22.56. Szinfonikus zene

TV2
17.45 Mozaik 18.00 Telesport 18.25 Gyerekeknek 19.00 Jimmy Valentine. Amerikai tévéfilm 20.00 Út a döntőig 20.10 Milan-Steau Bukarest labdarúgó BEK döntő 21.00 Híradó 2.

kén. (RTSR) 21.55 Közjáték (RTSR) 22.00 Tv-híradó (TF1/A2) 22.30 Időjárás-jelentés 22.35 Francia ajkú országok dakari csúcstalálkozója. (RTSR) 23.05 Francia ajkú kontinensek Az elefántcsontparti tv műsora. (CIRTEF) 23.45 Cél az egészség (TV5) 00.15 Mendelshon-Bartholdy: Skót színpónia. (RTSR) 00.55 Műsorzárás.

Petőfi rádió
8.05 Idősebbek hullámhosszán 13.05 A tegnap slágereiből 14.00 Iránytű 15.05 Pihenőidő 17.05 Kölyökkádió 17.30 Otodik sebesség 18.30 Garázs 19.05 Sport 20.00 A New Order együttes új nagylemeze 20.50 Teremtő játék. Beszélgetés Erika Landau kreativitáskutatóval 21.05 Kapaszkodó 21.30 Közkívánatra! 23.15 A dzsessz története. Glenn Miller

SKY
6.30 Üzleti hírek Az European Business Channel műsora. 7.00 DJ Kat Show Gyermekműsor rajzfilmekkel, sorozatokkal. 9.30 Panel Pot Purri Játékos show-műsor 11.00 Sullivanék Filmsorozat. 11.30 Sky-krónika Magazinműsor. 12.30 Gond-fórum Tanácsadás személyes problémák megoldásához. 13.00 Égy másik világ Amerikai filmsorozat négy család életéről. 14.00 Landscape Channel Képköteményekkel összekomponált hangszere zene. 15.00 Változó világ Filmsorozat. 16.00 Szeretmi Filmsorozat. 16.30 Családi ügy Vigjátéksorozat egy megrögzött agglegény családjáról. 17.00 Vissza-számlálás Európa első számú rockshow-ja. 18.00 Eurosport 01.30 Landscape Channel

SATI
6.00 J6 reggelt a SAT1-gyel 9.00 Hírek+időjárás 9.05 Műsorelőzetes 9.10 Lassie Amerikai kalandfilmsorozat. A postagalamb. 9.35 Kimba, a fehér oroszlán. Japán rajzfilmsorozat. Új barátunk. 10.00 Hírek+időjárás. 10.05 Közkórház. Amerikai teleregény. Új tervek. 10.50 Öletek a természetkedvelőknek 11.05 Oszlálybunyó (Klassenkeille) NSZK-filmvigjáték. (1969) 13.00 Tévééjszaka 14.00 Horroszkóp, műsorelőzetes 14.05 Niklaas, a flandriai fiú Japán rajzfilmsorozat. Az elbizakodott Blacky. 14.30 Boszorkányszínház (Catweazle). Angol ifjúsági sorozat. 14.55 Az arany lővés 15.05 Közkórház Amerikai teleregény. 15.50 Egészségügyi tanácsadó 16.00 Pat és Patachon Dán vigjátéksorozat. Felöltözés (A szerelem fellángol. 16.25 Az arany lővés 16.35 Bonanza Amerikai westernsorozat. 17.25 Tesztelési tanácsadó 17.35 Hírek+időjárás 17.45 Műsorelőzetes 17.50 Majmok bolygója Amerikai tudományos-fantasztikus filmsorozat. 18.45 Híradó 19.00 Szerecsenek 19.30 Carson és Carson Ausztrál teleregény. 20.25 Időjárás-jelentés 20.30 Spenser Amerikai krimisorozat. 21.25 Híradó 21.30 Kutyák örökei akartok élni? NSZK-film 23.15 Hírek, sport, időjárás 23.25 Háborzongató sokkoló Amerikai horrorfilmsorozat. 00.15—00.25 Műsorelőzetes.

Bartók rádió
9.08 Zászkaliczky Tamás orgonahangversenye 10.10 Zenekari muzsika 11.10 Kósa Gábor ütőhangszere hangversenye 13.25 A magyar muzsika múltjából 14.25 Slágerrel slágerre 15.05 A Berliini Filmharmonikus Zenekar hangversenye 16.24 Mozart: Varázsfuvola 17.54 A Magyar Rádió Muszorszkij-ciklusa IX/9. 18.30 Szlovák nemzetiségi műsor 19.05 Különkiadás az orosz nyelvviszga-előkészítő sorozathoz 19.13 English Channel Extra 19.20 Francia társalgás középaladók-nak 19.35 Az MRT énekarának és szinfonikus zenekarának hangversenye 21.45 Handel-művek 22.30 Bemutatjuk a Fialat Zeneszerzők Csoportjának új lemezeit 23.00 Elmeegünk mi is. Ausztrál költők versei

TV5
6.00 Üzleti hírek Az European Business Channel műsora. 7.00 DJ Kat Show Gyermekműsor rajzfilmekkel, sorozatokkal. 9.30 Panel Pot Purri Játékos show-műsor 11.00 Sullivanék Filmsorozat. 11.30 Sky-krónika Magazinműsor. 12.30 Gond-fórum Tanácsadás személyes problémák megoldásához. 13.00 Égy másik világ Amerikai filmsorozat négy család életéről. 14.00 Landscape Channel Képköteményekkel összekomponált hangszere zene. 15.00 Változó világ Filmsorozat. 16.00 Szeretmi Filmsorozat. 16.30 Családi ügy Vigjátéksorozat egy megrögzött agglegény családjáról. 17.00 Vissza-számlálás Európa első számú rockshow-ja. 18.00 Eurosport 01.30 Landscape Channel

SUPER
7.00 Hírek 7.10 Időjárás-jelentés 7.15 Üzleti hírek 7.45 Hírek 7.55 Időjárás-jelentés 8.00 Egyveleg Könyvzenei videoklip-összeállítás. 14.30 Európai kitekintő Adeline van Lier magazinműsora. 15.30 The Global Chart Show Slágerlista-körkép. 16.30 Forró drót Élj telefonos kívánságműsor 18.30 Új zenei show 19.30 Richard Diamond Bűnügyi sorozat. 20.00 New York kikötője 1949-ben készült amerikai bűnügyi film. 21.45 Világhíradó 22.00 Demsey és Makepeace Bűnügyi sorozat. 23.00 A profik Bűnügyi sorozat. 00.00 Egyveleg

TV1
8.00 Oldjuk meg! 9.35 Hármás Csatorna VI/1. Sport (ism.) 10.20 Forró hamu. NSZK dokumentumfilm 11.05 Stúdió '89 (ism.) 11.05 Alpok-Adria Magazin 17.30 Zeman órágy. Cseh-szlovák filmsorozat 19.10 Ésti mese 19.30 Híradó 20.05 Kék fény 21.10 „Egy szoknya — egy nadrág” Zenés kalandozás a divat körül IV. rész 22.00 Új Világ 22.45 Híradó 3.

TV5
6.00 Üzleti hírek Az European Business Channel műsora. 7.00 DJ Kat Show Gyermekműsor rajzfilmekkel, sorozatokkal. 9.30 Panel Pot Purri Játékos show-műsor 11.00 Sullivanék Filmsorozat. 11.30 Sky-krónika Magazinműsor. 12.30 Gond-fórum Tanácsadás személyes problémák megoldásához. 13.00 Égy másik világ Amerikai filmsorozat négy család életéről. 14.00 Landscape Channel Képköteményekkel összekomponált hangszere zene. 15.00 Változó világ Filmsorozat. 16.00 Szeretmi Filmsorozat. 16.30 Családi ügy Vigjátéksorozat egy megrögzött agglegény családjáról. 17.00 Vissza-számlálás Európa első számú rockshow-ja. 18.00 Eurosport 01.30 Landscape Channel

JUGOSZLÁV
1. műsor: 16.00 Filmsorozat 16.30 Magyar híradó 16.45 Oktatóműsor 17.15 Tv-napló I. 17.35 Sorozat gyerekeknek 18.25 Dokumentumfilm 19.30 Tv-napló II. 20.00 Játékfilm 21.35 Tv-napló III. 21.55 Mindig önkökel 22.55 Hírek.

2. műsor: 17.45 Tv-naptár 17.55 Hírek 18.00 Körzeti program 18.45 A nap műsora 19.30 Tv-napló 20.00 Sportszerda 22.30 Hírek 22.35 Műholdprogram 00.35 Időjárás

**TÁJÉKOZTATÓ
A MAGÁNSZEMÉLYEK
RÉSZVÉNYVÁSÁRLÁSI
FELTÉTELEIRŐL**

(KIVONAT)

Egy részvény névértéke 100.000,- Ft. Jegyzéskor a névérték 30%-a kötelezően befizetendő, de ennél nagyobb összeg, sőt a teljes névérték is befizethető.

A részvényjegyzés futamideje 1989. február 16-tól 1990. szeptember 30-ig tart. Ez időszakban az új részvényjegyző tulajdonosi jogait nem gyakorolhatja, de a befizetett összeg után a befizetéstől az alaptőkeemelésről véglegesen határozó közgyűlés napjáig (várhatóan 1990. október 1.) a magánrészvényeseket évi bruttó 17% kamattal illeti meg.

Az új részvényes tulajdonosi jogait 1990. október 1-től gyakorolhatja. Ekkor kerül a birtokába az a bemutatásra szülő, forgatható értékpapír, amely évente osztalékra jogosítja, illetve a részvény várható árfolyamemelkedése nyereséget biztosít számára.

**új értékpapír · magánrészvény
· biztos befektetés ·
árfolyam-emelkedés · osztalék**

Könyvet szeretne?

Hamarosan megjelenik

Illés György: Piások, zugmérők, mómorkeresők

Kiadja: a Babits Kiadó, Szekszárd

* * *

révai nagylexikona révai nagylexikona révai nagylexikona

RÉVAI NAGYLEXIKONA

Az első két kötet ára: 917,- Ft/db.

Név:

Cím:

..... példányban

megrendelem

a Révai Nagylexikon kötetait az alábbi címen:

Babits Kiadó, Szekszárd, Pf.: 237

A megrendelés határideje: 1989. június 30.
Megrendelése után a megjelenéssel és fizetéssel kapcsolatos kérdésekről részletes tájékoztatót, valamint befizetési csekket küldünk!

Részletfizetési kedvezmény!

MEGRENDELÉS

Megrendelem a „Dátum” c. napilapot példányban 1989. június hó 1-től. Vállalom, hogy az előfizetési díjat a nálam jelentkező postai kézbesítőnek kiegyenlítem.

Név:

Lakcím:

A megrendelőlapot
kérjük az alábbi címre eljuttatni:

Dátum Lap- és Könyvkiadó Rt.

Szekszárd, Bajcsy-Zs. u. 7.
7100

BÉRBEADÁS

AUTÓDARUK
FÖLDMUNKAGÉPEK
SZÁLLÍTÓESZKÖZÖK

tel.: 13—819

GÉPKÖLCSÖNZÉS

BETONKEVERŐK, KOMPRESSZOROK,
FELVONÓK, SZERELŐÁLLVÁNYOK,
VAKOLÓGÉPEK, SZÁLLÍTÓSZALAGOK,
TMK BÉRMUNKA

tel.: 26—233

A Tolna megyei Lakáskarbantartó Ipari Szövetkezet rövid átfutási idővel vállalja:

- Épülettűzegetést, hőszigetelt tüveggyártást, garanciával.
- Épületasztalos termékek, beépített szekrények igény szerinti gyártását.
- Új, olcsó, esztétikus asztalos termékeket kínálunk oldalfalak és mennyezetek burkolására, helyszíni szereléssel is.
- Acél kerítésmezők, kapuk, egyéb acélszerkezetek készítését.
- Bútorok kárpitozását, függönyvarrást.

Érdeklődni lehet:
Szekszárd, Marx Károly u. 22. sz.
Nagy László vállalkozási csoportvezető
Telefonszám: 15-228
Telexszám: 14/328.

GEMENC KIRÁNDULÓ KÖZPONT AJÁNLATA

Étterem: Várjuk Kedves Vendégeinket a Gemenci Kirándulóközpontban üzemelő Trófea Éttermünkben: Vadhúsokból készült kitűnő ételekkel, történelmi borvidékünk boraival, széles választékú üdítőitalokkal, kellemes környezettel.

**Lovasiskola: Lovastanfolyam kezdőknek
Pónilovaglás gyerekeknek
Tereplovaglás haladó lovasoknak
Erdel sétakocsikázás
Fogatok esküvőkre
Jelentkezni a Kirándulóközpontban lehet.**

MEGJELENT

**Csanádi — Fényes
A TÁRSASÁGI JOG KÉZIKÖNYVE**

A szekszárdi Babits Kiadó kiadványában a társasági jog iránt érdeklődők és a társaságok alapításában érdekeltek egyaránt megtalálják a közkereseti társaságokra a korlátolt felelősségű társaságra, a részvénytársaságra vonatkozó ismereteket.

Keresse a könyvtáraknál és a könyvesboltokban!

